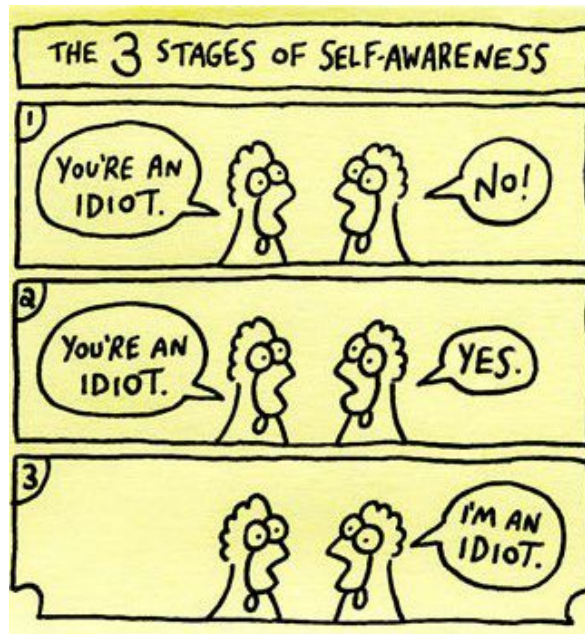

En kvinna under påverkan

Det finns en anledning till att SVT tillhör de medier som i dissidentkretsar kallas för "gammelmedia". Den allvarligaste, om vi ser på hur debatter läggs upp, är nog att de är hårt styrda, nästan alltid av en PK-lojal samtalsledande journalist, utan djupare egna kunskaper i den fråga som debatten gäller. Det är sällan som debattörerna kommer till sin rätt. Av rädsla för att straffa ut sig och inte längre beviljas tillträde till offentligheten, hoppar de som stengetter mellan de godkända positionerna. Ett enda felsteg kan leda till ett handlost fall ner från den moraliska högplatån.

Precis som en politik som inte förmår att hantera samhällsfrågor på ett hederligt sätt är dömd att gå under – åtminstone så länge politiker tillsätts i allmänna val – är den ohederliga agendajournalistiken på väg mot krematoriet.

Alternativet till "gammelmedia", det som skrämmar journalisterna mer än något annat, är de nyhetsmedia, bloggar och former för politisk dialog som växer på nätet. Där är utrymmet obegränsat och det finns gott om politiska samtal som rör sig utanför både PK-vansinnet och diverse åsiktskorridorer, utan att förfalla till det som journalisterna målar upp som den stora faran: *hate speech* och *fake news*. Inte sällan kan de pågå i flera timmar – de får ta den tid det tar. Att det finns en marknad för denna form av kvalificerad intellektualism visas av att antalet nedladdningar för populära inlägg på kort tid kan bli långt fler än de mediekonsumenter som samlas framför svenska teveapparater, eller de prenumeranter som läser sin morgontidning. Men majoriteten av svenskarna hämtar fortfarande sin samhällsinformation från PK-media.

En av de "nätpersoner" som är flitigt förekommande och deltar i många diskussioner på Youtube, är den kanadensiske kliniske psykologiprofessorn Jordan Peterson. Tidigt, för mer

än ett decennium sedan, tog han för vana att lägga ut föreläsningar på nätet. Visst har de fångat många lyssnare, men det är först under de senaste två åren som han har blivit en nätets megastjärna.

Jag vill se Jordan Petersons talang som tredelad. För det första är hans reflektioner fotade i verkligheten, dels genom hans vetenskapliga skolning som inbegriper biologi, dels genom att han är en klinisk psykolog, alltså en praktiker med stor erfarenhet av att hjälpa människor i kris – då duger det inte att komma med klyschor. För det andra är Jordan Peterson angelägen om att ge människor råd i livsfrågor. Han är inte rädd för att förklara vad som krävs för att människor ska nå framgång i sina liv, men också för att de ska trivas med sig själva och finna livet meningsfullt. Den tredje talangen är hans förmåga att kombinera det lilla med det stora, en fråga som jag ska gå lite djupare in i.

Jordan Peterson sticker inte under stol med att han kristen. Inte heller med att han är djupt påverkad av Carl Jungs analytiska psykologi, som bygger på övertygelsen om att människor har ett kollektivt undermedvetande. Detta visar sig i form av svårtydda arketyper, i drömmar till exempel, som således är möjliga att göra meningsfulla tolkningar av. Religion är en form av kollektivt undermedvetande, ett för vårt handlande omistligt moraliskt mycel. Jordan Peterson förklarar att utan en religiös gemenskap, hur överspelad och överflödigt den än ter sig för ett vetenskapligt förnuft, är mänskliga samhällen inte livsdugliga. Religion handlar således inte om att tro på sagor utan om något så fundamentalt som meningen med livet. Hur mycket välstånd och hur många fantastiska prylar det moderna samhället än erbjuder, blir livet meningslöst utan ett religiöst rotsystem. Vår uppgift på jorden är inte konsumtion, utan att gemensamt, med religionens hjälp, finna ett ansvarsfullt förhållningssätt till andra människor. Ansvarstagandet, med målet att minska lidandet, att göra existensen lite bättre, det är meningen med att leva.

För mig, som aldrig varit ens i närheten av att tro på någon gud, är detta med religion ett främmande territorium. Det betyder inte att jag anser att Jordan Peterson gått vilse med sin gudstro. Jag kan följa hans resonemang, jag kan till och med tro på hans argumentering, men att byta identitet från en rätt ointresserad tvivlare till troende, det verkar vara ännu svårare än att skifta politisk hemvist från vänster till höger.

Den tredje talangen är Jordan Petersons förmåga att koppla det lilla med det stora. För mig anknyter det till en metodik jag lärt mig av den amerikanske antropologen Clifford Geertz. Han menar att bra samhällsforskare arbetar på två nivåer, mycket lågt och mycket högt. De skaffar sig empirisk kunskap om det samhälle och de människor de intresserar sig för, helst med hjälp av *deltagande observation*. Man lever under lång tid – gärna flera år – med de människor man studerar. Forskarens uppgift är därefter att utsätta sin mycket jordnära empiri för avancerade tolkningar. Vetenskap är inte att färdas på kända vägar utan nya vägbyggen. Idealt sett ska det empiriska materialet fogas in i en tidigare okänd berättelse.

Mellannivån däremot, den ska man akta sig för – det är byråkraternas och makthavarnas revir. De har vanligen varken tid eller intresse av att själva skaffa sig nära kunskap om de människor vars liv de bestämmer över. Inte heller gör de några avancerade uttolkningar. De lämnar ogärna tänkandets huvudleder och därför är det lätt att både förstå och provoceras av det som de säger – antingen man nu störs av att de har en så dålig verklighetsförankring, eller provoceras av deras standardiserade och ibland direkt felaktiga uttolkningar.

Nu från det jordnära till det avancerade. En av de teorier som Jordan Peterson tillämpar är Carl Jungs diskussion kring *anima* och *animus*. Den uppdelning som de flesta bland oss ser som mer eller mindre självklar, är att psyket är något subjektivt medan yttervärlden är objektiv. Det är den klassiska uppdelningen i ande och materia. Jungs analytiska psykologi följer inte den uppdelningen. Där ses psyket som åtminstone delvis objektivt, alltså som tillhörigt den yttre och gemensamma världen. Det är här Jungs begrepp *arketyper* har sin plats. Arketyperna tillhör det kollektivt omedvetna och därmed gemensamma, om än kryptiskt formade av personens privata upplevelser och föreställningsvärld.

Psykologens uppgift är att tolka arketyperna och därmed vidga egot hos en person, så att han eller hon når den nivå av självkänedom som gör det möjligt att få kontakt med det kollektivt undermedvetna – de arketyperiska komplexen, religionen och mystiken, den värld som under medvetandets och förnuftets yta knyter oss alla samman.

Och nu det som motiverar den här texten: *Animus* och *anima* är ett arketyperiskt komplex med avgörande betydelse för att förstå skillnaden mellan det manliga respektive det kvinnliga psyket:

<http://mlwi.magix.net/jungintro.htm>

Med animus menas hos kvinnan ett "funktionellt komplex" eller omedveten personlighet av maskulin karaktär. Precis som vi har en personlighet riktad utåt så har vi ett ansikte eller personlighet riktad inåt, som förhåller sig till de inre psykiska processerna. En attityd gentemot skeendena i ens inre blir, liksom den yttre personligheten, inrotad och vanemässig. Detta komplex förblir mer eller mindre autonomt och oföränderligt. Anima/animus förhåller sig komplementärt till den yttre personligheten, nämligen personen — masken man bär mot yttervärlden. En kvinna har därför en maskulin inre personlighet — animus.

Animus är den manliga skuggbilden i en kvinnas medvetande och anima är på motsatt sätt den kvinnliga skuggbilden i en mans medvetande. För män som är besatta av sin kvinnliga skuggbild, sin anima, gäller att de blir undfallande, känslösa och känsliga. De kallar sig gärna feminister och bär på en skuld för allt ont som män gjort mot kvinnor. De anpassar sig efter hur de tror att kvinnorna vill att de ska vara därför att alternativet, som de uppfattar det, resulterar i påtvingat celibat. Där blir de emellertid lurade. Kvinnor tänder inte på kvinnlighet, i sådana fall inleder de förhållanden med andra kvinnor. Kvinnor tänder på män.

Människor kan vara helt styrda av sina skuggbilder En kvinna som styrs av sin manliga skuggbild blir aggressiv. Hon kommer inte att se de män som hon möter som de individer av manligt kön de i verkligheten är, utan som representanter för män som kategori, ja mer än så – som företrädare för det manliga tyranniet. I detta kommer hon att föra fram den samlade kollektiva kvinnliga vreden mot patriarkatet. Män som utsätts för detta upplever att inget av det som de säger fungerar, inget når fram. Allt förvanskas och missförstås, därför att det som kvinnorna hör och ser är den tyranniske patriarken. Kvinnor blir offer, eller snarare gör sig själva till offer, och dömer männen för detta.

Den 16 januari 2018 läggs ytterligare en debatt med Jordan Peterson ut på nätet.

<https://www.youtube.com/watch?v=aMcjxSThD54>

Den är en halvtimme lång och har både sänts och lagts ut av engelska BBC:s *Channel Four*. Jordan Peterson möter i en halvtimmesdebatt journalisten Cathy Newman, som med ett feministiskt perspektiv vill sätta honom på plats. Cathy Newmans taktik är att försöka få Peterson att försvara ett orealistiskt perspektiv. Hon vill egentligen inte veta vad han säger, lyssna och fundera över det, utan hon vill pressa in honom i ett hörn där han blir svarslös. Problemet är att han aldrig har befunnit sig i det hörnet. Han har aldrig sagt, inte heller under intervjun, det hon beskyller honom för att säga.

Det som Cathy Newman gör är att sätta sin ideologi mot Petersons öppna reflekterande. Det är en företrädare för gammelmedia som på hemmaplan möter en av nätets fria debattörer – gårdagen mot framtiden. Samtalet blir plågsamt därför att det är så uppenbart att Cathy Newman inte hör vad Jordan Peterson faktiskt säger. Hon tar ordet ifrån honom och attackerar sina egna missuppfattningar. Jordan Peterson hör givetvis detta men vägrar att låta sig provoceras av hennes aggressiva misstolkningar. Vid ett tillfälle varnar han dock henne för hennes projiceringar genom att säga att han är väldigt noga med de ord han väljer. Varningen går Cathy Newman förbi.

För den som är inläst på Jungs analytiska filosofi är Channel Four-debatten rena läroboksexemplet på en man som vill föra en förutsättningslös och nyanserad diskussion med en kvinna helt besatt av sin animus. Det tyranniska patriarkatet måste nedkämpas! Men det behövs inga teoretiska förkunskaper för att se den kollisionen. Det räcker med förutsättningslöshet.

Av intresse är att Channel Four-redaktionen förmodligen inte såg vilket nederlag Cathy Newman led. Jag tror inte heller att hon själv fullt ut förstod det. Det var bara ännu en dag på jobbet och hon gjorde vad som förväntades av henne, men Jordan Peterson var svår att mota in i ett hörn. Även om hon inte vann på knockout, var det så här en debatt i Channel Four gick till. Detta var varken den första eller sista striden som skulle utkämpas.

En dryg månad senare, har klippet redan laddats ner mer än sju miljoner gånger och kommentarerna ligger kring smått otroliga 90.000. Efter att ha legat ute under ett år är antalet nedladdningar över 14 miljoner. Att debatten har karaktären av paradigmskifte visas

också av att flera andra debattörer och samtalsledare i långa samtal med och utan Jordan Peterson analyserar dessa trettio minuter i engelsk teve. Ett av de bästa illustreras med en bild av hur Sankt Görän nedkämpar draken.

Det är ingen överdrift att säga att det inte bara är Jordan Peterson som drar undan mattan för Cathy Newman utan det är också den fria tankens företrädare som besegrar en journalist, som fostrats i åsiktskorridoren. Det vi får ta del av är första steget in i en annan intellektuell verklighet än den som gammelmmedia företräder, ett paradigmskifte som ännu inte nått Sverige, i varje fall inte svenska media.

Karl-Olov Arnstberg

<https://morklaggning.wordpress.com/2019/03/02/en-kvinna-under-paverkan/>

Alla texter är © på denna blogg. Det är tillåtet att sprida texterna under förutsättning att ni alltid länkar till källan här på bloggen.